

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este de done ori pre septemana: Duminea si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 97 ANULU XXI.

Sabiu, ii. 214 Decembre 1873.

tru celelate parti ale Transilvaniei a pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a tref'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

„Memori'a dreptului cu laude“.

Sabiu 1 Decembre.

Erá o di de serbatore spontanea in archidiece'sa no'stra, putemu dice in intrég'a provincia metropolitana, diu'a de S. A n d r e i u. Erá o di de serbatore ce purcedea din inimele cele recnoscatórie pentru multele si marile fapte a Archipastoriului acum mutatu dela noi in locasiurile dreptiloru, pentru faptele binefacatórie ale Archipastoriului A n d r e i u.

A binevoitu Ddieu a-lu chiamá la sine; memori'a fapteloru sele inse se pastréza cá o viétia eterna la fiii sei sufletosi de ori-ce etate, de ori ce puseltiune sociale, politica si bisericesca.

Nimic'a mai justu, nimic'a mai onorificu, dara nimic'a mai consolabilu pentru inimile credinciosiloru no'stri, decátu acésta memoria pastrata, ceea ce este cá si depunerea tributului cu care suntu datori fii sufletesci pre mormentulu parintelui lor; ei prin acésta seversiescu o dreptate, se onoreza pre sine cá pre nisce adeverati fii ai parintelui si se consoléza prin acésta legatura spirituale, carea ne sustiene pre noi cesti din lumea acésta marginita cu eternitatea pre carea noi nu o putemu cuprinde.

Legatur'a acésta inse eata ca se seversiesce prin laude dupa dis'a scripturei, prin laude, cari se cuvina dreptului.

Dovéda despre acésta ne da si cele ce se desorin mai la vale despre serbarea dilei Stului A n d r e i u cá intemplate aici si in Resnari.

Cu ocaziunea serbatorei S A n d r e i u, tinerimea dela Institutulu archidiece'sano pedagogico-teologicu din Sabiu, n'a lipsitu de a-si manifestá simtiemintele de pietate catre marele archiereu A n d r e i u Baronu de Siagu'n'a. In presé'a d'lei, toti elevii institutului impreuna cu dlu prof. Dr. I. Puscaru se adunara in sal'a cea mare a Seminarului, unde clericulu I. Germanu in o conventare alésa descrie meritele repausatului Archieppu si Metropolitu, pre terrenulu bisericescu, nationalu si literariu. In 30 Nov. o delegatiune de 6 insi esmisa din sinulu eleviloru, merse la Resnari, spre a depune o canona de flori pre mormentulu marelui repausatu. Acolo in biserio'a cea mare s'a celebratu S. Liturgia, — in presé'a s'a facutu priveghere — pontificandu P. spiritulu sem. G e r m a n u, iera cá preoti conseljitori P. ases. cons. s. parcho S. P. B a r c i a n u si P. E. C i o r a n u. Terminandu-se s. liturgia se tienú parastasu, la finea carui'a rostí de pre amvonu clericulu G. M a r i o ' a o conventare, in carea atinse unele dintre virtutile si insu'strile inalte ale repausatului. Dupa aceea preotimea impreuna cu poporul numerosu si tinerimea scolara cu invetiatorii, — cari fia-le disu spre lauda, au contribuitu forte multu la radicarea insemnatiei serbatorei — au estlu la mormentu. Acésta erá infrumsetiatu cu mai multe cununi de flori si lampióne.

Dupa finirea rugaciuniloru indatinate dlu directoru I. R o m a n u tienú unu cuventu bine nimeritu, luándu-si motto: „Nu uitati dragostea mea“. Cá de incheiere suntemu indatorati a amintí, ca bravi Resnareni si cu ocaziunea acésta au documentatu ca nu si-au uitatu de dragostea marelui archiereu A n d r e i u Baronu de Siagu'n'a.

Regimulu negociéza cu deputatulu L. K o r i z m i o s sa priméscu portfoiulu ministeriului de financia. Se dice ca ministeriulu de comunicatiune se va impreuná cu celu de comerciulu si se va infiintá unu ministeriu nou de agricultura.

Din diurnalele din Pest'a vedemu ca imprejurulu loi G h y c z y Col. carrele a parasitu deonadile stang'a moderata se forméza o noua partida.

„Ellenör“ spune ca in 11 Dec. n. la 4 ore dupa am. a fostu conferint'a la Ghyczy in carea si-a espusu parerile in privint'a politice ce voiesce a urmá. La conferint'a au luat 24 membri toti fosti mai nainte membri ai stangei moderate intre cari vedemu si pre Demetriu B o n c i u si Part. C o s m ' a.

Dupa o lunga pertratere se terminá si procesulu asup'a maresialului francesu B a z a i n e. Unanimu toti judecatorii l'au condamnatu la perderea demnitatiei de maresialu si la mor'te. Dara totu acei'a-si judecatori intrevinu unanimu pentru agratiare. Maresialulu a ascultat cu sange rece sentint'a de degradare si de mor'te, nu s'a aretat de locu surprinsu si a cerutu numai sa i se concéda fiinlui seu sa petréca cu densulu 24 ore. Recursu pentru revisiunea procesului nu cere nici va cere. Scirea cea mai noua telegrafica ne spune ca Mac-Mahon a schimbatu pedéps'a la mor'te in arestu pre doue-dieci de ani iera degradarea cea formale a delaturat'o remánuendu in valóre numai de efectele degradarei. — O parte considerabile a pressei celei mari judeca pre Franci'a pentru acéstu procesu si pentru sentint'a cu carea s'a terminatu. Dupa perderile cele multe ce au trebuitu sa le sufere Franci'a in anii 1870-1 trebuiá sa fia scutita baremu de rusinea de a-si descarcá tota nenorocirea ei asup'a celui mai bunu generalu alu ei.

Diet'a Ungariei.

Pest'a 3 Decembre n. Dupa deschiderea siedintiei si autenticearea protocolului presiedintele anuncio o petitiune a unei juridictiuni, cari impreuna cu petitiunile asternute de Al. Degré, E. Simonyi, Vinc. Babesiu se predau comisiuni petitiunarie.

E. S i m o n y i róga ministeriulu sa binevoiesca a pune sub presa actele privitorie la afacerile drumului feratu osticu si a le impartí intre ablegati, inainte de ce voru veni la discussiune aceste afaceri. Déca ministeriulu nu va face acésta, oratorele va face incercarea cá cas'a reprezentantiloru sa ia conclusu in privint'a acésta.

Ministrule de interne, contele Inlius S z a p á r y presenta unu proiectu, in care face propunerea, cá cas'a sa priméscu léfa primariului superioru din capitala cu 5000 fl. si pausialu pentru locuintia cu 3000 fl. si a primí in bugetu decursive sum'a de 8000 fl.

Proiectulu se pune sub presa.

Dupa ce se facu cunoscutu resultatulu alegerei membriloru in comisiunea pentru stabilirea referintiei intre biserica si statu din siedint'a trecuta, se pune la ordinea dilei raportulu comisiunei de imunitate asup'a petitiunei pentru estradarea deputatului Ioanu Becze.

Estragemu din raportulu referintelui in comisiunea de imunitate Mich. Besianu pre scurtu urmatórelé:

Deputatulu I. Becze fiindu mai inainte jude singulariu in scaunulu György-szék si aventu o cercetare criminala au demandatu servitoriului seu officiosu I. Buslig, cá sa stérgea lui Koleta Kiss vre-o câte-va nuiele pre spate fiindu ca acésta, acusatn pentru unu furtu, nu voia sa marturiséca fapt'a sea. Judecatori'a din Gyergyó-Sz.-Miklos, carea privindu in acéstu casu numai unu escesu l'a eliberatu de pedéps'a pentru abusu de puterea officiosa, au transpusu actele la forulu competente, la judecatori'a cercuale din Gy.-Sz.-Miklos; inse tabl'a regéscu din Muresiu-Osiorheiu a ordinatu o noua cercetare si spre scopulu acésta judecatori'a din Gyergyó-Szt.-Miklos s'a rogatu de dieta pentru estradarea numitului deputatu.

Comisiunea de imunitate considerandu, ca intre persón'a deputatului Becze si intre faptele de

mai susu este o legatura strinsa; considerandu, ca e judecatori'a legale competentá, carea cere concessiunea de a ascultá pre deputatulu Becze si in fine considerandu, ca in casulu de fatia nu e vaxatiune s'en persecutiune legale, propune:

Cas'a se incuviintieze petitiunea si sa estradee pre deputatulu I. Becze.

Referintele si motivéza propunerea si o recommenda spre primire.

Fr. B a k o s i presenta o contrapropunere, cá cas'a sa respinga rogarea judecatoriei.

Ios. I u s t h nu voiesce a pune justitiei pedeca in unu casu, pre carele legea, carea determure-ce imunitatea, nu a voitu a-lu prevedé, deci se alatura la propunerea comisiunei.

Ant. B o é r presenta o propunere de modificatiune, dupa carea „se concéde citarea si ascultarea lui Becze“, dara Becze nu se „estrada.“

Referintele comisiunei acceptéza acésta modificatiune.

Ales. C s a n á d y si Ales. C s i k y pledéza pentru propunerea lui Boér.

Arist. M a t t y u s dice ca trebue sa se faca distingere intre crime mari politice si intre gresieles. Dreptulu de imunitate devine ilusoriu, déca deputatulu se estrada pentru tote nimicuri.

K. C s e m e g h i consimte cu partea prima a sententiei accentuate de antevorbitoriu, inse din acésta distingere nu urméza, ca deputatulu sa se estradee numai candu e acusat de crime politice s'en crime mai mari; din contra la incriminatiuni politice trebue cercetatu, nu cum-va e la medilocu o vexasatiune s'en o persecutiune politica s'en scopulu, de a retrage pre deputatulu resp. dela pettractările publice in defavorulu partidei la carea apartiene. In atari casuri cas'a trebue sa ia sub scutulu seu pre deputatu, in altele inse acésta va aflá cá ori care altu cetatienu scutulu seu la judecatoria. Oratorele nu concéde unu sentu exceptiunulu la gresiale mai mici, deci priméscu propunerea comisiunei.

Iul O l a h dice, ca déca deputatulu aru fi de partid'a dreptei, acésta nu l'aru estrada. Drépt'a au pusu odinióra sub cercetare criminala pre uniculu presiedinte judecatorescu opositionalu, pentru ca cu ocaziunea unei alegeri aru fi coruptu dupa cum se presupunea miht'a cu tigári. Oratorulu critisándu aspu justiti'a si adaugendu, ca persón'a si proprietatea nu suntu scutite de ajunsu prin judecatoriile nóstre, se alatura la propunerea lui Bakosi.

Ministrule de justia P a n t e r : A fostu in ordine, ca presiedintele judecatorescu din Maramuresiu s'au pusu sub investigatiune; judecatori'a i-a datu solid'a satisfactiune, cáci l'a eliberatu, — o dovéda, ca judecatoriile nu suntu partiale. (In drépt'a: asia e!) Asup'a acéstu faptu toti ne-amu bucuratu, pentru ca a sustiené autoritatea judecatorieloru stá in interesulu tuturoru. Cine ataca publice acésta autoritate, nu face tieri nici unu servitiu bun; deci respingu acúsările antevorbitorielu in dreptate contra justitiei. (Aplansu in drépt'a.)

Cine are o incusa sa si-o astérna la judecatori'a competentá, unde i se va satisfice, faca si antevorbitoriulu asfelu, dara nu suspitiuneze justiti'a in genere.

O l a h adauge o observatiune personale si indrépta cele ce au citatu ministrule din vorbirea sea.

Punendu-se la votare se priméscu propunerea comisiunei cu modificatiunea facuta de Boér.

Dupa acésta urmá pettractarea asup'a raportulu comisiunei de imunitate cu privire la petitiunea judecatoriei reg. din Muresiu-Osiorheiu pentru estradarea deputatului „contelui Fr. Haller.“

Cas'a priméscu propunerea comisiunei, cá dep. Haller sa nu se estradee, pentru ca petitiunea nu e instruata cu acte destula de chiarificatórie.

Urméza pettractarea asup'a propunerei lui Ales. A l m á s s y pentru tramitarea unei comisiuni, ca-

rea sa cerceteze starea cea trista a populatiei dela tiera si sa faca propuneri spre alinarea acelei'a.

Propunatoriul 'si motiveza propunerea si intetiesce indeplinirea acestei propuneri, de ore-ce starea presenta e in fapta ingrigitoria si institutele banali nu sunt in stare a ajutóra poporatiunea.

Ministrulu de interne contele I. Szapáry e de parere, ca comisiunea financiale, care au primitu raportulu acest'a, are sa faca propuneri asupr'a medilóceloru pentru ajutórie.

Almásy 'si retrage propunerea si siedint'a se inchiea. —

P e s t ' a , 6 Decembre. (Cas'a reprezentantilor). Dupa deschiderea siedintei si autenticarea protocolului se predau petitionile venite la presidiu impreuna cu cele prezentate de deputatii And. Schmausz si Madarasz comisiunei petitionarie.

Col. Tiszza indrepta cátra ministrulu presiedinte o interpelatiune, in carea intreba pre acest'a, ca esiste cris'a ministeriale si deca existe: e partiale séu se estinde preste intregu ministerulu? Deca cris'a existe in fapta in o forma séu in ceea-lalta: facut'au séu cari pasi are de cugetu a face in cerculu seu de activitate, cá sa se finésca cris'a cátu mai corendu?

Ministrulu presiedinte Ios. Slavy dice, ca in fapta doi ministri nu de multu si-au prezentatu petitionile loro de dimissionare, dara acestea pana acum inca nu s'au acceptatu de Majestatea Sea. Pana acum nu amu deslusiri in privinti'a acest'a din aceea cauza, pentru ca aveamu sperantia, ca voiu poté servi on. case in tempulu celu mai de aprópe cu unu r-sponsu mai determinatu si ca voiu poté si denumi pre urmatorii acestoru doi membri, cari se retraga. Acést'a inse nu s'a templatú pana acum: sperezu, ca in cea mai de aprópe siedintia voiu poté dá unu r-sponsu determinatu.

Pana la tempulu in care li se voru acceptá petitionile ministrii remána la locurile loro, 'si implinescu datori'a si suntu responsabili pentru lucrá-rile loro. (Aplausu.)

Col. Tiszza observá la r-sponsulu ministrului presiedinte, ca ascépta deslusirea apromisa de ministrulu presiedinte si dela ceea va sterna, ca mai fi-va de lipsa a propone o actiune mai departe séu nu. (Aplausu.)

Presiedintele dechiera, ca pana ce va urma r-sponsulu cas'a ia spre sciintia enunciatuinea ministrului presiedinte.

Iguatu Helfy caracteriséza in genere politic'a comunicatiunei, urmata de ministeriu, si imputa specialminte ministrulu de comunicatiune ca la deschiderea drumului feratu Karlstadt-Riome n'au impartasiu casei, ca cari sarcinici impune acést'a linia statului si cátu e de mare sum'a, carea o mai pretindu intreprindietorii dela statu. In urma oratorele

mai indrepta o interpelatiune cátra ministrulu de comunicatiune, prin carea cere dela acest'a o impartasire verbale séu prezentarea unui proiectu in scrisu, in care sa se espuna chiaru afacerile de comunicatiune si totu odata sa se dea unu raportu numericu, din care sa se póta vedé, ca cátu au solvitu statulu din sumele stipolate prin pactu la diferite societáti si intreprindietori si cátu mai detoresce inca si pre care temei de dreptu 'si baséza acest'i'a pretensiunile?

Ministrulu de comunicatiune Lud. Tiszza observa, ca ocaasionalminte va impartasi casei date mai multe privitórie la portfoliulu comunicatiunei; la intrebarea interpelatoriului responde, ca densulu nu afla de consultu a aduce afaceri nemature inaintea casei si a provocá asupr'a acest'ora o nóua discussiune. In cele ce au auditu deputatulu din díuarie séu de pre aiurea nu afla nici unu temei, de a face raportu in parlamento. Afacerea cu drumulu amintitu inca nu e desfasurata, computulu cu intreprindietorii nu e gat'a. Sum'a carea se va pretinde eventualminte dela statu, oficialminte nu e de locu stabilita, deci densulu nu intielege, ca de ce se presenteze casei proiecte cându afacerea se afla in acestu stadiu. In genere atrage atentiunea casei asupr'a acelei impregiorári, ca cestiunile, nemature pentru discussiune, aduse in parlamento inainte de tempu, numai in defavorulu statului se resolvescu.

Ministrulu apromite, ca la tempulu seu va procede conformu detorintei sele. Majoritatea casei ia spre sciintia r-sponsulu casei.

Referintele Aug. Pulsky presenta raporturile comisiunei centrale discutate in sectiuni, asupr'a proiecteloru de lege referitórie la afacerile armatei.

Acestu raportu se va tipári si pune la ordinea dílei cátu mai corendu.

Ministrulu de comunicatiune L. Tiszza presenta unu proiectu care cuprinde documintele supletorie relative la drumulu de feru ostion dela 20 lunu si se róga, cá acest'a punendu-se sub tipariu sa se predee subcomitetulu esmisu pentru afacerea acést'a.

Cas'a ia spre sciintia r-sponsulu ministrului. Cá intaiulu obiectu vine la ordinea dílei pertractarea asupr'a listei 28 a petitioniloru.

Cá referinte fungéza Molnár. Representati'a municipale a cetátiei si scaunulu Sighisórá'a indreptatu cátra diéta o petitiune, in carea aceea se róga pentru revisiunea articulu-lui de le XLIV ex 1868 (legea pentru natiunalitati.) cátu mai corendu. Acést'a petitiune e spriginita de comitatulu Zarandului, de cerculu Chichindá-mare si de cetatea Neoplanta. Comisiunea petitionaria propune respingerea petitiunei.

Carol. Fabritius róga cas'a, sa nu privésca acést'a afacere de secundaria si se o puna

De alta parte inse va veni altulu mai espertu si va condamná acestu principiu din motivulu ca morea nu se afla pre culmea cea mai inalta atunci, cându lun'a e in zenitu séu nadiru, ci cátu-va tempu mai tardu, a ória 'si dóue óre mai tardu. La inceputulu tractatulu acest'i'a inse observaramo, ca tóte in natura suntu functiuni de tempu, prin urmare ne-amu eliberatu si de acest'a. Ce e dreptu fluxulu 'si are maximulu ce-va mai tardu, decátu cându se aflá lun'a in zenitu si nadiru; in punctele acestea inse numai diferinti'a dintre puterea atractiva a pamentului si a lunei e mai mare; e intrebare inse, ca de unde sa se inaltie ap'a? Fára indoieia ca trebuie sa concurgá din locuri departate, de printre canaluri — póte — strimte, unde afla resistintia mare in tiermuri, si spre acést'a securu se recere tempu. Asiá dara obiectiunile dejá delaturate constatéza si mai eclatantu principulu, din carele se nasce evenimentulu din cestiune. Din aceste pana aici amintite se vede dara esentialmente cum se nasce fluxulu si care e caus'a lui.

Trecendu acum 6 óre si 11 minute de cându se aflá lun'a in zenitu, respective nadiru, ea ajunge in orizonte. Aici iérasu prin atractiune nisutesce se produca fluxu; dara ap'a dupa cum veduramu e cumulata in punctele, pentru cari lun'a cu 6 óre 11 minute mai inainte se aflá in zenitu, resp. nadiru. Atractiunea influentiéza mai tare asupr'a apei, ce afla verticalmente; ast'a incepe a se inaltá; se nasce dara in departare de 45 graduri o cascatura, si fiindu ca cumululu de apa de acolo acum nu mai e supusu atractiunei asiá de tare, cá inainte cu 6 óre 11 minute, trebuie dara óa sa se

de sine statatória la ordinea dílei. Oratorulu face propunerea: Petitiunea sa se predee ministrulu de interne spre studiare si oratorulu 'si reserva a presentá la tempulu seu o propunere de conclusu.

Nic. Maximovici spriginesce propunerea antevorbitoriului, elu doresce cá sa se considere gravaminele aduse in petitiune.

Lad. Makray vrea sa scie ide'a statului ungaru scutitu, imperiulu e intemeiatu aprratu si sustienutu de natiunea maghiara, natiunalitátele sa nu agiteze la tóta ocaasiunea contr'a ideii de statu.

Laz. Kosztici pledéza pentru propunerea lui Fabritius, asemenea Vinc. Babesiu Dan. Irányi tiene de necesariu cetirea petitiunei, spre a poté judecá de suntu intemeiate gravaminele aduse.

Ministrulu de interne contele I. Szapáry: Unii antevorbitorii au discutatu despre aceea, ca natiunalitatea serba, romána séu alta au prezentatu petitiunea. Aici nu póte fi vorba de nici o natiunalitate, fiindu ca numai municipii séu cetatieni singoratici au dreptulu de a se adresá cu petitiuni cátra diéta. Deca unele municipie n'au executatu legea respectiva, regimulu n'are ce face, pentru ca emanatiunile ministeriale suntu destulu de chiare. (Aplausu viu in drépt'a).

Se cetesce petitiunea. Ios. Gull se plánga asupr'a apesárei, carea au sa o suferé sasii ardeleni, asupr'a fortiei limbei, carea li se octroieá; pledéza pentru propunerea lui Fabritius.

Referintele Molnár in o cuventare scurta si aplaudata respinge aspiratiunile, cari se vedu in atari petitiuni prezentate de natiunalitati si recomanda propunerea comisiunei petitionarie spre primire. Iul. Horvath e pentru primire, dara G. Kapp pentru a lui Fabritius.

Gab. Ugron imputa sasiloru tendintie anti-patriotice, ei demonstra la tóta ocaasiunea contr'a limbei maghiare, contr'a intereseloru maghiare.

Fried. Waeohler tiene petitiunea deplinu indreptatita, pentru ca ea doresce numai pre cale legale schimbarea unei legi, carea vátama multe interese. Si cererea unei legi speciale de organizatiune pentru fondulu regia e indreptatita, pentru ca legea despre uniunea cu Ardélulu o promite acést'a. Ce e dreptu diéta póte schimbá acést'a lege, póte reieptá acést'a cerere, dara pentru acést'a nu trebuie sa se suspitiuneze indata intrég'a natiunalitate. Tóte natiunalitátele iubescu Ungari'a cá pre mam'a loro, inse trebuie sa se concéda ori si cáru cetatienu, a-si pretioi natiunalitea sea. (Aplausu viu in drépt'a.)

Oratorulu si-a scosu sabi'a cá si altii multi pentru Ungari'a, cându libertatea acesteia a fostu perichitata. (Elj-n-uri viue in drépt'a), densulu e togm'a asiá unu patriotu de bunu cá si ori care altulu; pledéza pentru propunerea lui Fabritius. —

Presiedintele róga pre oratori a se tiené numai de petitiune.

FOISIÓRA.

Fluxulu si Refluxulu.

(Urmare.)

Va veni inse cine-va si ne va obiectiuná, ca precum amu dechiaratu noi de falsu principulu lui Descartes despre fluxu, asiá ni-lu dechiera si densulu pre acest'a, de ore-ce, pre cându noi avem fluxu — fiindu lun'a in zenitu — pre atunci si antipodii nostri au totu acestu evenimentu; de-si atractiunea lunei acolo are influintia de totu mica, séu putem díce ca mai de locu. Lucrul inse se va chiarificá din urmatórele:

Sa ne intipimú din centrulu lunei o linia drépta trasa prin centrulu pamentului pana de ceea parte.

Punctulu, pentru carele lun'a se afla in zenitu, va fi fára indoieia mai tare atrasu de luna decátu de esemplu centrulu pamentului, carele e mai departatu; acést'a afirmatiune se baséza pre legea gravitatiunei de mai susu. Comparandu inse centrulu pamentului cu acelu punctu alu lui, pentru carele lun'a se afla acum in nadiru, putem afirmá totu pre principulu gravitatiunei generali, ca acést'a va fi mai debilu atrasu de luna, decátu centrulu; asiá, dara distanti'a dintre centru si antipodu va cresee, ceea ce in sine atát'a insemeéza ca antipodulu se va departá dela centru, prin urmare fluxulu se produce, atátu cându lun'a se afla in zenitu, cátu si cându se afla in nadiru. Prin acést'a deci ne-amu eliberatu de obiectiunea de mai susu.

desfaca, si ap'a nevaluesce in dóue directiuni, cá sa formeze fluxu in punctele pentru cari acum se afla lun'a in zenitu respective nadiru. Cascatur'a séu confundimea, ce ocupa loculu fluxului de mai inainte o numimú r e f l u x u .

Refluxulu deci resulta din diferinti'a ce exista intre puterea atractiva a pamentului si a lunei asupr'a apei, care diferintia acum cu respectu iérasu la apa — cá mai susu — cade pre partea puterei celei mai mari (acum a pamentului). Refluxulu inca se intempla de odata in dóue locuri opuse cá si fluxulu; despre densulu inca se póte díce totu aceea, ce amu dísu mai susu despre fluxu.

Mai trecendu acum 6 óre si 11 minute, lun'a se afla in zenitulu antipodiloru din casulu primu si produce fluxu iérasu in dóue locuri diferite, adeca si pentru cei ce acum au linja in nadiru séu nu o vedu de locu. In locurile din casulu alu II-le acum iérasu se va intemplá refluxu; si dupa 6 óre 11 minute in acestea va fi fluxu, iéra in cele din casulu alu III-le refluxu. etc. etc. —

Se vede dara, ca in 24 óre 44 minute unulu si acel'asi locu alu márei are de dóue ori fluxu si de dóue ori refluxu.

Schimbarea acést'a in inaltierea si descend-reá apei pre mare consuna asiá de tare cu miscarea lunei, ca omulu trebuie se recunósca atractiunea lunei de principiu alu fluxului si refluxului. Ni e cunoscutu, ca lun'a si face cercuitulu in gioralu pamentului cam in 24³/₄ óre adeca putem díce in 24 óre 44 minute, care tempu impartitu in patru párti ne dá chiaru 6 óre 11 minute, adeca durat'a dintre fluxu si refluxu. Deca se intempla pre mare

Em. I v a n k a intréba presidiulu, pentru ce nu au reieptatú petitiunea, de óre ce acést'a a ajunsu la dieta in forma nelegale — subscrierea municipiului e in limb'a germána.

Alecs. R o m a n u propune, petitiunea sa se predee ministrului de interne spre studiu mai profundu.

Col. T i s z a a doritu, cá acést'a desbatere sa nu se fi provocatu, de óre ce inse acést'a nu s'a potutu impedecá, e silitu sa dechiare, ca nime nu voiesce sa apese nationalitátele, inse trebuie satorita marginea pâna la carea are sa se estinda autonomi'a nationalitátiloru, fára de a periclitá ide'a de statu, pentru cá statulu ungaru trebuie sa se sustiene, pâna mai avemú viéta in noi. (Aplausu viu.) (Va urmá)

Valea Borgoului, cu finea lui

Novembre 1873.

Sub titlulu „De pre valea Borgoului, 14 Octomvre 1873“, a esitu in „Telegr. Rom.“ nr. 85, unu articulu subscrisu de „Unu amicu alu progresului“, in care se incórdá si ostenesce acestu amicu, a descrie poporulu, intieleginti'a si preotimea din acestu cercu politicu, cu colorile cele mai negre si dureróse.

Déca aru stá lucrulu in adeveru asiá, nu ne amu luá ostene'l'a a respunde dlui „Unu amicu alu progresului“ ci amu consenú cu d-lui in tóte, si ne-amu vaierá impreuna, déca se póte vindecá reulu numai prin vaierare si denunciári false, pcediende din ignorantia, malitia si ura personale, de unde vine apoi falsificarea concepteloru de adeveru si realitate.

Nu e D. „Unu amicu alu progresului“ cea dintáia cucuveica, carea prin cánteculu seu s'au pusu pre terenulu denunciatiuniloru, intrigeloru si a instruminteloru seduce, — cáci inca emplotatii straini ces. reg. de sub sistem'a caduuta innegreau pre Borgoeni prin foile vienesi de rei si prosti dicendu ca se amesteca in afaceri politice, tienu adunári si-si cauta de interesele lorú vitali, — fára cá sa póta d-loru — puternicii dílei — sióvaí dupa placu, — apoi chiarú si „Gazeta Trans.“, acést'a magistra a jurnalisticéi si cultorei románe din T's'a pâna la Aten'a, inca nu se sfi in an. tr. a epitelisá intieleginti'a si preotimea nóstra de ticálósa.

Motivele ascunse a acestoru invective, ne suntú cunoscuté, si le vomú descoperi on. publicu la tempulu seu, dicendu pâna atunci, ca tóte acelea si au sorgintea iéra in interese particulari si egoistice.

Scie inse si cunosce Borgoeanulu cine i-au fostu mentoru si cine apesatoriu!

Vine acum D. „Unu amicu alu progresului“ spre a ne dascali, si cá unu nou Tirteu, cantandu si fluerandu, o'bindu in drept'a si vedindu in stâng'a, cu bratiile deschise, ne scóte din intunerecu, din ignorantia, si ne aduce la victoria — la progresu. Dara durere: „intre ai sei a venitú, si pre elu nu l'au cunos-

unde-va astadi la 12 óre fluxu, se póte afirmá cu securitaie, ca máne la 12³/₄ óre iérasu lu vomú avé, si poimáne la 1¹/₂ óre etc. etc. asiá cátu trebuie sa tréca 16 díle pâna cându iérasu se va intemplá in loculu acél'a fluxu la 12 óre dara nóptea, si 32 díle pâna cându punctu la 12 óre díu'a loculu acél'a va avé fluxu. Acestea considerandu-le cá fapte documentate prin observatiunile facute, cine va dubitá principulu fluxulu si reflexulu? —

Pre lângá tóte argumentele temeinice amintite dejá, póte sa mai dica cine-va, ca fluxulu si reflexulu nu se potú esplicá perfectu din atractiunea lunéi, de óre-ce esperinti'a nu consuna intru tóte cu argumentarea; nu l' cáci fiindu luna nóua séu plina, asemenea la finea lui Martie si Septembrie fluxulu si are summum maximum si reflexulu summum minimum, iéra in cuadratura maximulu si minimulu acestoru evenimente ale naturei suntú fórté neinsemnate. Cá sa ne eliberámu de ori ce objectiuni trebuie sa mai amintimu urmatóriele:

Legea gravitatiei descoperita de Newton are valóre generala. Pamentulu nostru atrage la sine tóte corpurile din universu, asemenea si densulu e atrasu de tóte. Scimú, ca in sistemulu nostru solaru mas'a sórelui e cu multú mai mare cá a tuturor celor-alalte computate la ólaltá, deci si atractiunea exercitata de densulu trebuie sa fia mai mare cá a lorú, cáci atractiunea preste totu e functie a masei. Sórele tiene in calea lorú pre toti planéti, si inca numai prin atractiunea sea; deci elu trebuie sa produca in apele márei fluxu si reflexu, cá si lun'a si inca cu atátu mai vertosu, cáci atractiunea lui asuprá pamentului e cu multú mai mare

cu tu. Asiá e! Nici unu profelu nu e primitu in patri'a sea.

Dicemu patria, cáci asiá stá scrisu in cartea cártiloru, iéra d-lui „Unu amicu alu progresului“ dice, ca-i jace la anima prosperarea acelorú fii si acelei ginte din alu cárei sinu s'au nascutu si elu, — intielege póte natiunea romána. Seraca natiune, nu scimú sa te deplangemu ori sa-li gratulámu, cáci esti in stare a absorbé si elemente eterogene.

D. „Unu amicu alu progresului“ in preambululu seu si revóca in memoria tempurile cu vre-o dóne diecenii mai înainte — tempuri ferice — unde omulu erá omu liberu si independentu pre mos't'a si vét'r'a sea.

Acele tempuri eran sub sistem'a militaria de granitia, unde omulu „ferice“ nu erá alu seu fára alu sclavagiului militariu, unde spatele si partea corpului in josu de spinare — erau esarendate sbiriloru straini, unde omulu nu avea dreptu de dispunere asuprá mosiei si vetrei sele, privindu-se numai cá usufructuante, si unde junimei nu se concedeá a frecuentá scóli mai inalte.

Acestea suntú tempurile ferice ofstate de „Amiculu progresului“, cáror'a le face apoi apoteosa si eologe.

Paguba ca n'au sciutu fiic'a lui Saturnu de montii nostri si de dlui „Amiculu progresului“, cáci atunci spariendu-se, ne lasá iéra in starea primitiva — la radecini, — si beat'a Minerva si mai luá de simbolu inca o cucuveica.

Amu dísu ca dlui „Unu amicu alu progresului“ pune tuturor'a pumnulu in gura, cá nu cum-va sa lamureze situatiunea, si ca cele gat'a ale progresului, produse de cei atacati de elu, in incapacitate sea, sa si le atribue siesi, cáci suntú si carnivóre, care nu se tienu sigure de préd'a facuta, pâna ce nu deculcá totu ce e viu in giurulu lorú.

De aici apoi refrenulu de predilectiune alu dlui „Unu amicu alu progresului“, ca intieleginti'a cá sa o afli trebuie sa umbli cu lamp'a lui Diogene, ca bietulu poporu nu e departe de selbatacia, preotimea in letargia, netienendu predici cu anulu, iéra poporulu se aduna in sántele case numai cá la nisce formalitati mecanice; trece apoi la referintiele lui private, unde unulu ori altulu si vinde mosiór'a la fiii lui Israilu; in fine cá infintiandu-se acum in centrulu preturei nóstre o scóla capitala normala gr. ort. dlui invetiatoriu diriginte V. Onea acompianatu de dlui jude procesuale N. Rusu au mersu personalmente din satu in satu, au inrolatu invetiacei pentru nóua scóla, au deschisu óchii poporului despre folósele ce le aduce scóla si l'au imbarbatatu a imbratisá meseriele. Pâna aici dlui „Unu amicu alu progresului“.

Cine va ceti tóte acestea va face deductiunile sele, si nu va cunosce impregiurárele, va fi necesitatu a esclamá: „dela Danu pâna la Bersaba tóte suntú desierte (pustia)“; inse in realitate nu e asiá, si dlui „Unu amicu alu progresului“ in imaginarea ori

cá a lunéi; si in fapta sórele si produce fluxu si reflexu.

De óre-ce inse sórele e de 300 de ori mái departe de pamentu decâtu lun'a poterea lui atractiva va infintiá mai totu asiá de tare asuprá centrulu pamentului cá si asuprá unui punctu din suprafatia, cáci radiulu pamentului in comparatiune cu departarea acestui'a dela sóre e o marime degradulu alu doilea; fluxulu si reflexulu produsu de sóre va fi dara de trei ori mái micu decâtu fluxulu si reflexulu produsu de luna, cáci diferinti'a ce exista intre atractiunea centrulu pamentului de cátra sóre, si între a unui punctu din suprafatia e de trei ori mái mica decâtu aceea si diferinti'a provenita din atractiunea lunéi, ceea ce se si adevéresce prin calculi.

Afláandu-se inse luna in conjunctiune séu opoziitiune cu sórele, poteriile lorú attractive unindu-se, nemedilocitu ca vorú produce unu resultatu mai mare, prin urmare fluxulu fára indoiéla si va ajunge summum maximum si reflexulu summum minimum.

Ca la finea lui Martie si Septembrie fluxulu culmineza cá nici odata, se esplicá din aceea, ca pre atunci atátu lun'a, cátu si sórele se afla in aequatorulu ceriului, adeca suntú intr'o forma departate de ambii poli.

Afláandu-se inse luna in cuadratura cu sórele, ea se nisuieste de o parte sa produca fluxu, sórele inse de ceea parte inca atrage cátra sine ap'a, adeca produce fluxu; dara dopa cum vidiáramu mai sus, diferinti'a poterei attractive a lui (sórelui) între centrulu pamentului si între unu punctu a suprefaciei e de trei ori mái mica decâtu ceea a lunéi, deci si fluxulu produsu de sóre va fi de trei

inchipuirea sea, apoi indiformitatea sea vede tóte d'forme, cáci mens sana in corpore sano. — De, aici vine apoi ca dlui „Unu amicu alu progresului“ cauta intieleginti'a cu lamp'a ónicului, despre care vomú vorbi mái la vale.

Intieleginti'a la noi e aceea, si preotii suntú acei'a, pre la cari ai umblatu d-ta mai de une díle colindandu dupa subscrieri si testimonie cá sa devini in postulu in care te afli acum, — seiundu atunci a-i afli fára lamp'a lui Diogene.

Ambi acesti factori, dimpreuna cu poporulu sanelosu, suntú fondatorii scóleloru, bisericeloru, a fonduriloru scolare comunali si bisericesci, apoi in conlucrare cu alti districtualisti, fondatorii altoru fundatiuni create pentru sciintia si progresu, din care s'au ajutatu si dlui „Unu amicu alu progresului“, fára cá sa fia contribuitu la acelea cátu e negru sub ungh'a.

Nerecunoscentia se vede a fi innascuta ómeniloru deoblegati si inchipuiti

Poporulu? Acest'a dupa ce a purtatú jugulu militaru de feru aprópe unu seclu, stá in proportiune atátu moralmente, intelectualmente, cátu si materialmente bine, si amu dori cá sub impregiurárele dominando si fatia cu sterilitatea si putienatatea pamentului lui, — sa stea frati románi si din alte párti numai asiá; elu e celu mai industriosu si lucrativu in districtu, si mai fia-carele scie ceti si scie, si pre lângá agricultura si lemnaritu suntú meseriasi mái de tóta speci'a si anume templari, claditori de mori, rotari, bugnari, olari, zidari, pep-tarari, cojocari, croitori, caltiunari, fauri, musicanti etc. si cându e necesitatea de a paradá la espusetiuni, — atunci Borgoeanulu e refugiuu de-laimatoriloru sel. Reposatulu Vicariu Marianu numea pre Borgoeni „francesii regimentului“.

Intrebámu acum pre dlui „Unu amicu alu progresului“ unde e selbatacia sub asiá reporturi, de unde a venitú poporulu la cunoscentia de sine, si la tóte cele acum indicate?

Recunosce deci dle „Unu amicu alu progresului“ ca au avutu si are conducetori si preotime inca înainte de a veni d-ta cá pretinsulu regeneratore; — recunosce ca ignorantia si aroganti'a e numai in capulu ómeniloru inchipuiti si a ónimeloru stricate.

Suntú dealmintrea si de acei'a cari si vendú câte unu locu la fiii lui Israilu, dara nu mosiele, — inse atári casuri suntú pre la noi numai exceptiuni. Mergi dle „Unu amicu alu progresului“ numai la Nasendu, unde nu ai lipsa a cátu intieleginti'a si preotimea cu lamp'a lui Diogene, si unde se afla autoritátele cele mai inalte ale districtului, si vei vedea, ca Aten'a nordului Franciei, a devenitu unu alu dole Brody.

Jidani suntú intru adeveru plaga ómeniloru nostri, inse ce se faci, cáci chiarú staturile, regiméle si alte popóre nu o scotu la cale cu ei. Vei fi incercatu d. „amice alu progresului“ cu cei mai

ori mai micu decâtu alu lunéi; de aici resulta, ca fluxulu ce-lu produce lun'a pre cându se afla in quadratura cu sórele, va fi mái micu, decâtu cându se afla ea in conjunctiune séu opoziitiune cu sórele si inca cu atátu mai micu, cu cátu lu atunci mái mare cá de comonu; va se dica, aici lucra dóne poteri neegali sub anghiu dereptu, si resultanti'a va trebui sa cada spre partea celei mái mari, care aici e lun'a, Consideráandu deci tóte ce amu amintitu pâna aici, credemu ca nu mai incápe nici o indoiéla in principulu, din carele se esplicá fluxulu si reflexulu.

Ori ce lege satorita, asuprá cárei'a esperinti'a nu protestéza, este si va remáne pentru purorea valida, asiá dara, ca fluxulu si reflexulu resulta din atractiunea lunéi, este si va fi totu-déun'a adeveru.

Mai restá se mai amintimu ce-va despre maximulu fluxului. Causele locali au influintia fórté mare asuprá-i; ap'a — dopa cum amintrámu mai susu — are sa percurga canaluri anguste, deci atractiunea lunéi trebuie sa invinga pedeci enorme. Asiá in marea mediterana fluxulu si reflexulu suntú fórté neinsemnate pre cându la tiermii Enpliteri si a Franciei suntú fórté insemnate. Dupa esperintele facute pâna acum inaltimea média a fluxului pre tempulu syzygieloru (cându lun'a se afla in conjunctiune séu opoziitiune cu sórele) contine in Bayonne 9 urme, in Londra 18 urme, iéra in S. Malo chiarú 30 urme, si déca e se credemu lui Laplace si Euler in portulu Bristol in Engliter'a fluxulu trece preste considerabili inaltime de 40 urme.

Vien'a la finea lui Novembre 1873.

Teodoru C e o n t e a ,
candid. de profes.

de aproape ruditi ai d-tale, că sa-i retini dela aleo-
halulu lui Moisa Zivibel, și nu ai potuto reesi, și
totusi vrei a fi regenatoriulu întregi omenimi!
grea misiune, căci celu meritul perirei, nu se
pote retiené.

Preotimea? sermana preotime! starea ta ma-
teriale pre harthia e imbanatita, nu inse in realitate,
și totusi tôte se pretindu numai dela tine, cându
merge tuturu bine, tu esti sbicinaita la columna,
iéra cându merge reu și nai'a se confunda, — atunci
toti pigmeii defaimatori striga: „preoti cu crucea in
frunte.“

Preotimea noastră cu stabele-i medilóce, lipsita
fiindu de case parochiale și portioni canonice, că
și bisericile lor de tôte venitele, cari li s'au fostu
luatu in acei tempi tristi, cându cu sabia și focu
ni se imponéu alte confesiuni, se afla totusi la
inaltimea misiunii se, e morala, activa, inteleginta,
nu radicata in prima linia bisericii solide și framóse,
fára a cersi ajutorie dela inimicii românilor și a
se deobligá acestora, — au facutu scoli și fonda-
rile memorate. Au grigitu a fi conducetórea poporului
in tôte ramurile meserielor și a sciintielor ele-
mentari, — și totusi D. „Unu amicu o vede in
letargia, — inse vederea inca e relativa.

In câtu afirma dlui, ca cultulu divin in bise-
ricescu a devenitu numai formalități mecanice, scé-
st'a dovedesce inaltă inteleeptiune, căci dupa sci-
inti'a noastră au ascultat și teologia, carea in pre-
sumtiunea sa o cunoște din fundamentu. Ne bucu-
râmu deci, ca nu numai fratii banatieni și ungureni,
fára ca și noi pre aici avem inca unu stelpu alu
ortodocsiei, inalta-i eruditiune se vede din faptele
sele, inegresce pre toti, ataca biserica, ritualulu,
— nu substitue in loculu loru nimic'a, fára dispre-
tiulu, — și ceea apoi progresulu intentionatu de
d-sea și d-loru.

Dice mai incolo D. „Unu amicu alu progresului“
ca preotimea nu tiene cu anulu predici; — e de
miratu cum pote afirmá nnu asiá neadeveru, fiindu
d-lui in mediloculu nostru de vre-o câte-va luni,
— apoi ca nu 'lu lasa unulu séu altulu preotu a
predicá de pre amvonu acést'a o facu spre alu scuti
fatia cu neajunsele sele de satir'a Borgovénului
ironicu.

Aigréza in fine D. „Unu amicu alu progresului“
comea togm'a ni se infitruza o scóla capitala nor-
mala gr. ort. Aici inca diform'a d-loi adevverulu,
fiindu ca noi avem acea scóla inca din a. 1786,
numindu-se dupa tempori cându normala, cându
triviala, iéra din a. 1868 incóce capitala, avendu
2 invetiatori, platindu-se unulu dela comuna, redo-
bandindu inse in an. tr. regalele nóstre, menite
pentru scopuri de invetiamentu, și scotiendu-lu de
sub sequestrulu financiaru, avem scopulu a in-
multi numerulu invetiatorilor și a amplificá sta-
diele amesuratu recerintielor tempului și mediló-
celor avende.

Acést'a scóla dupa cum au fostu și s'au chie-
matu, ne au produsu individi, pre cari potemu fi mán-
dri, deosebi de sub tempulu meritatulu invetiatoriu
Sim. Rusu (dela 1837 incóce), carele cu mica léfa
de 100 fl. ne au datu amplotiati publici, ba chiaru
și oficiari supremi, cari ne facu tóta onórea. Vomu
vedé ce ne va dá progresistulu nostru cu salariulu
de 600 fl.!

Ca au umblatu nou denumitulu invetiatoriu
I. Oanea acompaniatu de d. jude procesuale N. Rusu
din satu in satu pentru a alege din scólele comu-
nali pruncii cari sa umble la norma, — e demnu
de tóta laud'a. Adrianu inca a umblatu. 121—131
p. e. tóta imperati'a sea pre diosu, facendu omeni-
mei multu bine, numai raportulu in casulu defatia
sta intorsu, căci cele 8 sate ale Borgoului coheréza
și se potu peregriná in o óra, apoi de mai înainte
este conclusu adusu din comitetulu scólei, ca luarea
pruncilor la scóla capitala sa se efeptuedie prin
comitetele parochiale cu intrevenirea dlui jude pro-
cesuale, carele cá membru comitetulu scólei nóstre
capitale, de bona voia s'au deobligatu a intreveni
personalmente la alegerea relativa, luându-se nu-
merulu pruncilor in proportiune cu inmultirea in-
vetiatorilor, — prin urmere și aici falsifica D.
„Unu amicu alu progresului“, adevverulu, tragendu
foculu numai la ól'a sea și tamaindu-si insusi; de alt-
cum și surugii din Butosienu d'cu, ca coconulu boieru
l'au acompaniatu la iarmaroculu din fulticeni. Um-
gekehr ist aufgefahren, dice némtiulu.

Desfasiurarea folóselor ce aduce scóla și im-
bratiasirea meserielor, — inca înainte de venirea
d-lui „Unu amicu alu progresului“; carele cugeta

ca elu e întâiulu aflatoriu alu prafului, totu Inai-
tea venirei sele au competatu ai nostri dupa sti-
pendie la meserii, analogu fratiloru de pre valea
Somesiului, inse curiosu ca cându vino la rendu,
pare ca e facatura, tocmai atunci nu suntu ori se
tala banii, — numai invecivele și defaimările aru-
cate asupra-ne, nu se gata, ci remanu in permanen-
tia și in jurnalistica. —

Inainte de a fini, fia-ne permis a ilustra pre
D. „Unu amicu alu progresului“, dupa adevverat'a
sea icóna, că sa se véda cu cine avem a face.

Ne pare fórté reu ca articolulu originariu alu
seu, s'a coresu in atát'a, încátu fantoma a loatu alta
icóna, iér' déca se lasá in intregitatea sea, atunci
amu fi fosiu scutiți de a face trasurile d-lui „Unu
amicu alu progresului.“

Acestu D. au percursu mai tôte gimnasiile pa-
triei, pána ce s'au infundatu apoi la Beiusiu de aici
a intratu și in propileile teologiei, și in tómn'a acé-
st'a a venitu la Borgou, unde cei agrediatu de elu,
l'au ajutat la postulu de invetiatoriu provisoriu la
scóla nóstra capitala, in loculu bravulu invetiatoriu
Gregoriu Tamasiu care ni-lu rapí coler'a in Augusta
a. c. spre cea mai mare dorere și scadere.

Pre acestu invetiatoriu, esitu de sub mân'a d.
V. Petri și provedutu cu esamenele de cualificatiune,
inca 'lu agredieza „Amiculu progresului“, dicendu
ca nu au sciutu, nimic'a, a fostu pedantu, etc. fára
a cugetá, ca loculu seu nu 'lu va suplini nici odata
columniatorele nepedagogicu, nici ca va fi abilu a
aduce scóla la starea imbucuratóre de sub prede-
cesorulu seu; totu dlu au luatu din gradin'a scólei
și pómele veduvei remase, care fapta caracteriséza
din destola cultur'a animei dlui progresistu. Mai
incolo, totu dlu „Unu amicu alu progresului“, se
lauda insusi, ca cá honvedu, l'au dresatu unu cor-
poralu neorusticu cu petri in cartusia, pentru ca
nu sciá cum se mérga și manzeze arm'a, — și
asiá omu e chiamatu acom'a a ne aduce la progre-
sulu! Totu dlui cantandu mai deuna-dí dina cu
lamp'a cinicului, pre intel-ginti, — erá numai pre
aici sa-si aprinda cortelulu și sa se pericliteze pre
sine; totu dlu cu lamp'a fatala umblandu progre-
sandu, — si-au frentu unu picioru, — inse des-
tulu de acestea.

Incátu e chiamatu acestu D. „Amiculu progre-
sului“, a progresá pre terenulu invetiaturei, cultu-
rei și a moralitáti, — lasámu la aprecierea on-
cetitoru. Unu amicu alu adevverulu.

(Urmare din nr. 94.)

Prin discursulu d-tale dle coresp. cu ocasiu-
nea inmortentárei preotulu din Sibotu ti-au pla-
cutu a ne caracterisá de calvini, — inse fia-ti pre
placu — ca noi ne vomu folosi și de epitetulu acé-
st'a. — Cumca vei fi capetatu și d-ta dela popu-
mulu preotulu Ioanu Armianu din Sibotu vre-o lada
cu indulgentia, nu incapa nici o indoiéla pentru ca
dela unulu cá d-ta se pote acceptá și mai multu —
inse fatia cu tendintiele d-vóstre nu putemu a nu
fi calvini și luterani.

D-ta dle secretariu alu iesuitorilor din Sibotu,
ti-au venitu acum bine la mána spre a-ti resboná
foculu iesuiticu, căci sa nu fia venitu ocasiunea in-
mortentárei preotulu nostru Avramu Viorelu póte
ca te mistuá-i in acél'a. — Inse ce fericitu esci
acum, ca cu ocasiunea moriloru poti jucá asupr'a
viiloru, vrendu a ne masca — și ne pune lumei
de centru spre a descarcá ori si cine — in noi.
Déca Luther, calvinulu etc. inca nu s'au spariatu
de bombardamentulu papismulu — cu atát'a mai
patieno noi, sciindu ca avem a ne luptá intere-
sele nóstre numai cu unu pain de iesuitu. — Si
in lupt'a nóstra nu vremu altu ce-va, decâtu a-ti
deschide ladatúti'a d-tale și a iesuitorilor din Sibotu
spre a vedea lumea — ca pentru ce a-ti vrutu a
o amagi — spre a le vinde cu atát'a pompa sie-
dulele resbnárei d-vóstre, apoi vie tôte anamele
lui . . . Leo alu X din Sibotu asupr'a nóstra.

Nu vremu a ne slobozi la acestea mai pre
largu, — ci vremu numai a-ti toruá la urechie mai
tare unu picu, ca noi nu vremu a caleá constitu-
tiunea bisericii nóstre gr. or. pentru reducerea séu
nereducerea parochiei nóstre, apoi fi d-ta notariu
— fia preotulu Ioanu Armianu canonicu chiaru.

Dle coresp. cându ne-amu fi simtitu noi asiá
de neputinciosi ca in caus'a nóstra vomu rateci dela
calea constitutiunei bis. nóstre gr. res. spre a reduce
séu a nu reduce parochia nóstra, atunci póte —
ne adresámu cátra d-ta spre a ne aretá usile pur-

gatoriului celea mantóitórie, — inse pána cându
avemu unu stat. org. in mána, de a alarm'a d-vóstre
din Sibotu nu ne tememu. —

Dle coresp. déca d-ta sci terenulu constituti-
nei alu bis. nóstre gr. res. apoi noi cei de pre sate
inca 'lu pricepememu încátu-va. — Scii d-ta, ca
la an. 1862 cându s'au impartitu preotiloru nostri
din fundulu reg. portioni canonice, in Sibotu fiindu
2 preoti pentru 2 s'au si impartitu. căci déca nu
aru fi asiá, atunci pre ce dreptu séu basa au ve-
nitu preotulu Ioanu Armianu din Acmaru cá preotu
alu doilea in Sibotu, — au venitu dóra ca in Si-
botu stau galbenii pre garduri?

D-ta dle coresp. se vede ca ai luatu lumea in
capu spre a propovedul reducerea parochiei din Si-
botu, séu chiaru a aduná cruciate pentru salvarea
preotulu Ioanu Armeanu pentru ca calvini de Vio-
resci vréu ai loá cu fortia parochia a II-a din mána
— și apoi déca va remané densulu seracu, ce pu-
si valóre voru mai avé paschalile cari — ii pro-
rocescu eumca densulu la adenci betranetie va ri-
validá cu bogatulu din Evanghelia.

Apoi pre láng'a acestea, déca eu cu putere
oficiulu meu de jude com. nu potu ajotórá pre pre-
otulu nostru numitu cá sa-si ajunga scopulu și feri-
cirea densulu mentionata, sa fia silitu a loá lumea
in capu de fric'a densulu și a altor'a — séu dóra,
pentru ca nu vréu a reduce parochia nóstra, spre
a face pre preotulu nostru Ioanu Armianu milioneriu?

Au nu amu facutu cu densulu destule bonetáti
și anume, cându au venitu din Acmaru cá preotu
alu doilea in Sibotu numai prin singura staruint'a
mea au venitu ceea ce scie comun'a intréga și póte
si va aduce aminte si densulu și totusi eu sum
calviniu fatia cu densulu.

(Va urmá)

Varietáti.

* * * **Calendarulu pre anulu 1874** tiparitu
in tipografi'a nóstra archidiecezana, carele intra in
anulu ala dóne-dieci și treilea alu vietiei sele a
esitu de sub tipariu. Cuprinde afara de cele obici-
noite **Testamentulu Escelentiei Sele Présántitu-
lui Parinte repausatu Andreiu Baronu de
S i g u n 'a** fostulu Archiepiscopu alu Transilva-
niei și Metropolitu alu românilor gr. or. din Un-
gari'a și Transilvania s. a. s. a.

Calendarulu, cu privintia la carturarii nostri
cei mai vechi in poporu, cároru li este mai indemana
cetirea cu caractere vechi bisericesci este tiparitu cu
caractere de aceste asiá numite cirile. Se afla de
vendiare in tipografi'a nóstra archidiecezana si costa
legatu 25 xr. si nelegatu 23 v. a.

E d i c t u.

Mari'a George (György) de religiunea gr. or.
din Cernatulul-inferioru, care a parasitu cu necre-
dintia pre barbatulu seu Georgiu Bolare'a totu de
acolo, tocmai atunci cându acést'a au incaminatu
contr'a ei procesu de divortiu, si nu se scie unde
se afla, se citeza prin acést'a a se infatisiá sub-
semnatulu in terminu de unu anu cu acelu adaosu,
ca neinfatisiendu-se, procesu incaminatu se va
pertractá si otari si in absentia ei.

Bretion in 8 Novembre 1873.

Scaunulu ppescu alu Trei-Scaunelor.

Spiridonu D i m i a n u ,

(3—3)

adm. ppescu.

Citatiune edictala.

Mari'a nascuta N. Barbos'a maritata dna Geor-
giu Pop'a, de religiunea gr. orientala din Talmacelu,
carela la 11 Ian. a. c. a parasitu a patr'a óra pre
barbatulu seu, pribegindu in lume, si nu se sciu
loculu unde se afla, se citeza prin acést'a conforme
resolntiunei cu Nr. cons. arch. 996 a. c. a se inu-
fatisiá inaintea subscrisulu scaunulu protopresbit-ral-
in terminu de unu anu si o di, căci la din contra
se va aduce decisiune asupr'a actiunei barbatulu ei
pres. la 23 Maiu a. c. si in absentia densiei.

Sabiu 9 Novembre 1873.

Scaunulu protop. gr. or. tract. alu II-lea
alu Sabiului.

I. P o p e s e u ,

(3—3)

protopresb.